

Türkiye’de Uluslararası Göç ve Suç İlişkisi: Net Yabancı Göç ile Mala Karşı Suçlar

Ayşe Mahinur Tezcan*

Öz

Toplumsal yapının değişmesine yol açan bir olgu olarak göçün etkilediği pek çok farklı alan vardır. Göç ve suç arasındaki ilişki de üzerinde tartışılabilen bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Suç davranışlarını açıklamaya yönelik teoriler genellikle göç alan bölgelerde suç oranlarının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Yerli halk nezdinde göçmenler suç oranlarının artışının sorumlusu olarak görülmekte ve yerli halkın suç mağduriyet korkularında artış olmaktadır. Bu çalışmada; yabancı uyruklu ve geçici koruma altındaki nüfusun en fazla yaşadığı iller arasından seçilen İstanbul, Ankara, Antalya, Bursa, Gaziantep, Hatay, İzmir, Sakarya ve Samsun illerinde net yabancı göç sayıları ile mala karşı işlenen suç oranları arasında ilişkinin olup olmadığı ve etkisi araştırılmaktadır. Bu amaçla 2018-2023 yıllarına ait yabancı uyruklu net göç sayısı ile mala karşı suç oranları JAMOVİ istatistik programında analiz edilmiştir. Yapılan korelasyon analizi net yabancı göç ile mala karşı suçlar arasında zayıf veya çok zayıf bir ilişki olduğunu göstermektedir. Regresyon analizleri net yabancı göçün mala karşı işlenen suçlar üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mala Karşı Suçlar, Net Yabancı Göç, Uluslararası Göç, Suç, Yabancı Uyruklu Göçmen.

The Relation Between International Migration and Crime in Türkiye: Net Foreign Migration and Property Crimes

Abstract

There are many different areas that migration affects as a phenomenon that leads to changes in social structure. Theories that aim to explain criminal behavior generally claim that criminal behavior is high in regions that receive migration. Migrants are considered as responsible for the increase in crime rates by the local population. In this study, whether there is a relationship between net migration numbers and property crime rates and its effects are investigated in the provinces of İstanbul, Ankara, Antalya, Bursa, Gaziantep, Hatay, İzmir, Sakarya and Samsun, which are selected from the provinces with the highest foreign nationals and temporary protection populations. For this purpose, the number of net foreign migration and property crime rates for the years 2018-2023 were analyzed in the JAMOVİ statistical program. The correlation analysis shows that there is a weak or very weak relationship between net migration and crimes against property. Regression analyses show that net migration has no significant effect on crimes against property.

Keywords: Property Crimes, Net Foreign Migration, International Migration, Crime, Foreign National Immigrant.

*Dr. | İstanbul Üniversitesi Adalet MYO | ayseinan@istanbul.edu.tr
ORCID: 0000-0002-9202-5648 | DOI: 10.36484/liberal.1668102
Liberal Düşünce Dergisi, Yıl: 30, Sayı: 119, Yaz 2025, ss. 229-245.
Gönderim Tarihi: 29 Mart 2025 | Kabul Tarihi: 25 Haziran 2025

Giriş

Göçmen nüfusunun artması toplumsal dinamiklerde meydana getirdiği değişimler itibariyle suç çalışmaları açısından önemli bir konumda yer almaktadır. Toplumsal yapıda meydana gelen değişimler ve düzensizlikler suç davranışının ortaya çıkmasına zemin oluşturmaktadır. Bu bağlamda göçün de toplumsal yapıda meydana getirdiği çeşitli düzensizlikler ve değişimlerin suç davranışlarını artırmaya yönelik bir faktör olduğu, suç davranışlarının oluşmasını açıklayan sosyal düzensizlik teorilerinin iddiasıdır (Kızmaz, 2018; Kubrin & Wo, 2016; Mears, 2002; Shaw & McKay, 1969; Thomas & Znaniecki, 1920). Ulusötesi göçün suça etkisini kültürel perspektiften açıklayan teoriler, kültürel gelenekleri nedeniyle göçmen gruplarının belirli suç davranışlarına daha yatkın olduklarını söylemektedir (Sellin, 1938; Sutherland, 1939). Ulusötesi göçün suça etkisini suç fırsatları bağlamında değerlendiren fırsat teorileri ise meşru zenginlik ve sosyal statü fırsatlarının eşit olarak dağılmaması ve göçmen gruplarının genellikle dezavantajlı bölgelerde yaşıyor olmalarından dolayı başarıya ulaşmanın bir yolu olarak gayri meşru fırsatları kullanmalarının suç davranışlarının oluşmasına zemin hazırladığını iddia etmektedir (Merton, 1938; Whyte, 1943).

Göç ve suç ilişkisine yönelik literatür incelendiğinde ulusötesi göçün suç oranlarını artırdığını ortaya koyan çalışmalar (Güçlüten & Cereci, 2021; Zhang, 2018) olduğu kadar göçün suç oranları üzerinde bir etkisinin olmadığını ortaya koyan çalışmalar (Bell vd., 2013; Martinez & Lee, 2000) da vardır. Bununla birlikte göçün suç oranlarını düşüren bir etkisi olduğunu iddia eden çalışmalara da rastlanmaktadır. Örneğin Kanada'da 1976 ve 1999 yıllarında okula giden Avrupalı olmayan gençlerle ilgili yapılan kuşak araştırması, göçmen gençlerin yasadışı eylemlere karışma olasılığının düşük olduğunu ortaya koymaktadır (Dinovitzer vd., 2009). 1995-2002 yılları arasında Amerika'da yapılan bir çalışma da artan göçün ve çeşitliliğin birçok kişinin düşündüğü gibi suçu artırmadığını aksine düşürdüğünü iddia etmektedir (Sampson & Bean, 2006). Öte yandan, yapılan regresyon analizi sonucuna göre 2014 yılında Amerika'daki suçlar üzerinde göçün pozitif bir etkisi olduğu ortaya konulmaktadır (Zhang, 2018). Ayrıca suçluluğun siyah ya da beyaz olmaktan ziyade yaşanılan mahalle ile ilişkili olduğu ortaya konmaktadır (Sampson & Bean, 2006). 1990-2000 yılları arasında Amerika'da yapılan bir diğer çalışma ise cinayet ve soygun suçlarındaki en büyük düşüşlerin göçün en yüksek olduğu şehirlerde yaşandığını göstermektedir (Wadsworth, 2010). Bu sonuç, göçün sosyal bağları ve dayanışmayı artırıcı etkisinin, sosyal düzensizliğin getirdiği suç olaylarına karışma seviyesi üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir (Wa-

dsworth, 2010). 1999-2017 yılları arasında okul anketleri üzerinden yapılan bir çalışma ise zaman eğilimi analizi ile İsveç’te genç göçmen suçluluğunun azalma eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır (Vasilijevic vd., 2020).

Göçün suç oranları üzerindeki etkisinin suç tipine göre farklılaştığını ortaya koyan çalışmalar da bulunmaktadır. İngiltere’deki sığınmacılarla ilgili yapılan bir çalışma, 90’ların sonu ve 2000’lerin başında çeşitli ülkelerden gelen sığınmacıların meydana getirdiği göç dalgası sonrasındaki verileri analiz ederek göçün ekonomik temelli suçları artırdığını fakat şiddet suçları üzerinde bir etkisi olmadığını ortaya koymaktadır (Bell vd., 2013). İtalya’da yapılan bir çalışma ise 1990-2003 döneminde göçün mala karşı suçlar üzerinde bir artışa sebep olduğunu ortaya koyarken diğer tüm suçlar genelinde etkisi olmadığını göstermektedir (Bianchi vd., 2012).

Göç toplumsal yapıda değişmelere yol açması sebebiyle toplumsal düzenin farklılaşmasına sebep olmaktadır. Göçmenlerin yerel halkın sahip olması gereken imkânları ele geçirdikleri düşüncesi halk arasında göçmenlere yönelik çeşitli olumsuz tutum ve yargıların oluşmasına sebep olmaktadır. Bunlardan bir tanesi de “suçlu göçmen” inancıdır. Yapılan çalışmalar yerli halkın göçmenlerin suça daha fazla karıştığı inancının yaygın olduğunu ortaya koymaktadır. Göçmenlerin suça daha fazla karıştığına ilişkin değerlendirmeler ampirik verilerden daha çok kalıp yargılara dayanmaktadır (Martinez & Lee, 2000). Medyanın yaptığı haber ve değerlendirmeler bu inancın oluşmasında katkı sağlamaktadır (Uslu & Aksu Kargın, 2022). Sosyal medyanın yaygın kullanımıyla birlikte yabancılara yönelik nefret söylemi yaygınlaşmakta ve yerel halkın yabancılara ilişkin olumsuz algısını pekiştirmektedir (Yıldız, 2020).

Türkiye’de göç ve suç ilişkisi üzerine çeşitli teorik ve ampirik çalışmalar bulunmaktadır. Teorik çalışmalar genellikle suç teorilerini göç bağlamında değerlendirmekte ve suç göç ilişkisini teoriler düzleminde analiz etmektedir (Alpman, 2018; Doğan, 2024, 2024; Güçlüten & Cereci, 2021; Kaşlı, 2022; Kizmaz, 2018). Arslan ve Taş (2022) yaptıkları literatür taraması sonucunda, uluslararası göçlerin hem suç oranlarını yükselttiğini hem de suç türlerinde çeşitlenmeye yol açtığını belirtmektedir. Türkiye’de göç ve suç ilişkisini çeşitli boyutlarıyla analiz eden çok sayıda ampirik çalışmanın büyük bir kısmı iç göç, kentleşme bağlamında suç davranışlarının ortaya çıkmasına odaklanmaktadır. Göçün suç üzerinde etkisi olduğu (Cömertler & Kar, 2007; Yorulmaz & Giray Yakut, 2017) ya da olmadığı (Delice & Yaşar, 2014) sonucuna ulaşan çalışmaların yabancı göçünü esas almaktan ziyade toplam net göçü yani hem iç göç hem de dış göçün toplamını esas aldıkları görülmektedir.

Çalışmanın kapsamı itibarıyla ulusötesi göç ve suç bağlamında Türkiye’de yapılan ampirik çalışmalara odaklanılmıştır. Yapılan ampirik çalışmalar nicel yöntemler (suç istatistiklerinin ve algıyı ölçen anketlerin analiz edildiği) ve nitel yöntemler kullanılan araştırmalar olarak çeşitlenmiştir. Suç davranışları, algılamaları ve suç korkusuna ilişkin yapılan çalışmalar Suriyelilere odaklanmıştır. Türkiye’de yaşayan Suriyeli mülteciler ve diğer yabancılara ilişkin suç davranışlarının gazete haberlerine nasıl yansıtıldığının incelendiği bir çalışmada 2011-2021 yılları arasında yayınlanan üç ulusal gazetede yayınlanan haberler taranarak mültecilerin suç istatistiklerinde var olandan çok daha büyük bir oranda gazete haberlerinde suçlu olarak nitelendiği tespit edilmiştir. Suriyeli mülteciler ve diğer göçmenler tarafından işlendiği belirtilen suçları konu alan gazete haberlerinin 10 yıllık süreçte yaklaşık 35.1 arttığı buna karşılık Adalet Bakanlığı verilerine göre yabancı uyrukluların karıştığı suç sayısının bu süreçte 5,6 kat arttığı ortaya koyulmaktadır (Uslu & Aksu Kargın, 2022). Şanlıurfa ilinde yapılan suç korkusunu tespiti yönelik nicel çalışmanın verileri, yerli halkın Suriyelilerin şehirde suç oranlarının artmasından sorumlu tutuldukları ve Suriyeli sığınmacıların varlığı nedeniyle kentin daha az güvenli olduğuna ilişkin bir inancın olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların %79’u Suriyeliler nedeniyle kentin daha az güvenli olduğunu, yaklaşık %56’sı Suriyelilerin şehirde suç oranını artırdığını düşünmektedir (Karasu, 2018). Benzer bir sonuç en fazla Suriyeli göçü alan Kilis ilinde yapılan anket sonucunda da ortaya çıkmıştır. Katılımcıların yaklaşık % 76’sı Suriyelilerin suç oranlarını artırdığını düşünmektedir (Memiş, 2015). Aynı şekilde Ankara’da 2016 yılında 400 kişiye yüz yüze anket uygulanarak yapılan araştırma sonucu da yerli halkın Suriyeli göçmenlerin artan suç oranlarının sorumlusu olduklarına inandıklarını göstermektedir. Katılımcıların yaklaşık %60’ı hırsızlık ve şiddet suçlarının Suriyeliler geldikten sonra arttığına inanmaktadır. Fakat araştırmacılar, İçişleri Bakanlığı verilerine göre 2014-2017 yılları arasında Suriyelilerin karıştığı olayların yıllık ortalamasının yalnızca %1,37 olduğunu belirterek katılımcıların Suriyelilere ilişkin düşüncelerinin büyük ölçüde önyargılardan beslendiğini ifade etmektedir (Taştan vd., 2017). Hatay ilinde de 2016 yılında yapılan araştırmaya göre, görüşme yapılan kişilerin yaklaşık %63’ü Suriyeli sığınmacıların suç oranlarının artışına sebep olduğuna inanmaktadır (Döner, 2016). 2015 yılında on sekiz ilde iş dünyasından katılımcılarla gerçekleştirilen nitel bir araştırmaya göre, katılımcıların yaklaşık %90’ı, sığınmacıların varlığı nedeniyle güvenlik kaygıları taşıdıklarını ifade etmişlerdir (Erdoğan & Ünver, 2015). 2023 yılında Çankırı ilinde yapılan anket çalışması sonucuna göre katılımcıların yaklaşık %87’si Suriyelilerin suç işlemeye daha yatkın olduğuna inanmakta-

dır (Göç, 2023). 2021 yılında İzmir’de düzensiz göçmenlere yönelik zenofobi ve suç korkusunu ölçmek için yapılan anket sonuçlarına göre katılımcıların %69’u artan suç oranları için düzensiz göçmenleri suçlarken onlarla etkileşimde olmaktan kaçınmaktadır. Gençlerin ve kadınların düzensiz göçmenlere yönelik suç korkusunun daha yüksek olduğu bulgulanmıştır (Avaner & Ocaklı, 2023). Sosyal medyada Suriyelilere yönelik algıların incelendiği nitel bir çalışmada, sosyal medya kullanıcılarının paylaşımları üzerinden yapılan analiz sonucunda Suriyelilere yönelik algıların büyük ölçüde olumsuz olduğu ve bu grubun Türkiye’nin geleceği açısından bir tehdit unsuru olarak görüldüğü ortaya koyulmuştur (Özdemir & Öner-Özkan, 2016). Sivas ilinde yaşayan gençlerin Suriyelilere yönelik zenofobik tutumlarını inceleyen bir çalışmada, yapılan regresyon analizinin sonuçları, eğitim ve gelir düzeyine göre farklılık göstermekle birlikte, gençlerin genel olarak yüksek düzeyde zenofobik tutumlara sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Öztürk, 2020). Türkiye’de yapılan ulusötesi göç ve suç ilişkisine yönelik çalışmaların çoğunun Suriyelilerle ilişkili olup yerli halkın Suriyelilere ilişkin algıları ve suç korkularını ortaya çıkarmaya yönelik olduğu göze çarpmaktadır.

Ulusötesi göçmenlerin suça karışma oranları ve suç davranışları ya da dış göç istatistikleri üzerinden gerçekleştirilen araştırmaların görece daha az sayıda olduğu görülmektedir. Kızmaz (2018), İçişleri Bakanlığı’ndan derlediği verileri analiz ederek Suriyelilerin işledikleri suç oranlarının çok düşük olduğunu ve salt göçün suça etkisinin olamayacağını, diğer değişkenlerle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Çok sayıda ulusötesi göçmene ev sahipliği yapan İstanbul, Bursa ve Konya illerine ait kişiye ve topluma yönelik işlenen suçların adli istatistik verilerinin kullanıldığı bir çalışmanın sonucuna göre, göçmenleri suça sürükleyen sebeplerin varlığına rağmen suçlu göçmen algısı ile aynı oranda suça karışmadıkları gösterilmektedir (Güleç Solak vd., 2019). Suç istatistiklerinin kısa (2012-2013) ve uzun dönemli (2013-2016) olarak ayrı ayrı incelendiği bir çalışmada ise göçmen sayısı artmasına rağmen suç oranlarının artmadığı ortaya konmaktadır (Kayaoglu, 2022). Suç istatistikleri ile çeşitli veri setlerinin kullanıldığı 2008-2019 yılları arasındaki suç oranlarının incelendiği bir çalışmaya göre mültecilerin sayısının artmasına karşılık kaçakçılık dışındaki suç oranlarında yaklaşık %8’lik bir azalma mevcuttur (Kirdar vd., 2021). 2013-2016 yılları arasındaki mülteci sayısı ve savcılık dosya sayıları kullanılarak yapılan bir çalışmada ise mülteci sayısındaki artışla birlikte suç dosya sayılarının arttığı gözlenmekte, ulusötesi göçün suç davranışları üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Akbulut-Yuksel vd., 2024). Fakat bu çalışmada suç oranlarından ziyade suç sayılarının kullanılması ulaşılan sonucu etkilemektedir. Nitekim yalnızca göçe

bağlı olmaksızın suç sayıları çok çeşitli nedenlerle her yıl yükselme eğilimindedir. Bu çalışmada kişi başına düşen suç sayısı yerine toplam suç sayısının analize dâhil edilmesi ve mülteci sayısındaki artışla ilişkilendirilmesi, diğer çalışmaların aksi yönde bir sonuca ulaşmasının nedeni olarak düşünülebilir.

İstatistiki verilere dayanan çalışmaların çoğunlukla ulusötesi göçün suç sayısının artmasında önemli bir etkisi olmadığını bulguladıkları fakat azalma ve artmaya sebep olduğunu bulgulayan çalışmalar olduğu da görülmektedir. Bu farklılığın oluşmasında çalışmaların, 2011’de başlayan Suriyeli göçünün farklı dönemlerinde yapılmış olması etkili olabilir.

Bu çalışmada son yıllarda artan göç dalgasıyla çok çeşitli tartışmalara yol açan Türkiye’de ulusötesi göçlerin suç davranışlarına etkisi anlaşılmaya çalışılmaktadır. Önceki çalışmaların son verileri 2019 yılına kadar uzanmaktadır. Bu çalışma ise 2018-2023 arasındaki verileri kullanarak önceki araştırmaların devamı ve tamamlayıcısı olarak literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Bu çalışma nicel araştırma yöntemi kullanılan, çeşitli istatistik verilere dayanan ve değişkenler arasındaki ilişkilerin analiz edildiği korelasyonel desende bir araştırmadır. Korelasyonel araştırma değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü, yönünü ve etkisini ortaya koymaktadır (Büyüköztürk vd., 2024) Türkiye’de ulus ötesi göçün mala karşı suç oranlarına etkisini anlayabilmek için 2018-2023 yıllarına ait Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü’nden talep edilen suç dosya sayıları ve aynı yıllar için TÜİK veri tabanından (TÜİK, 2024b) elde edilen net yabancı göç sayıları kullanılmıştır.

Araştırmaya dâhil edilecek iller belirlenirken öncelikle TÜİK’in 2024 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarından illere göre yabancı uyruklu nüfus sayısı tablosu kullanılmıştır (TÜİK, 2025). Bu tabloya göre yapılan sıralamada İstanbul, Ankara ve Antalya ilk üç sırada yer almaktadır. Bunun ardından nüfus yoğunluğunun suç açısından önemli bir kriter olduğu düşünülerek (Watts, 1931), TÜİK’in 2024 yılına ait illere göre nüfus yoğunluğu verilerine dayalı olarak en yüksek yoğunluğa sahip iller arasında yer alan Bursa, İzmir, Sakarya ve Samsun büyükşehirleri de listeye dahil edilmiştir (TÜİK, 2024a). Ayrıca bu iller 2018-2022 yılları arasındaki yabancı uyruklu nüfus sayısı istatistiklerinde de Türkiye genelindeki ilk 10 il arasında yer almaktadır (TÜİK, 2025). Ancak yabancı uyruklu nüfus sayılarının geçici koruma altındaki nüfusu içermemesi nedeniyle Göç İdaresi Başkanlığı’nın yayınladığı geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin illere göre dağılımı listesi de incelenmiş ve bu

listeye dâhil olmayan Gaziantep ve Hatay illeri de araştırmaya dâhil edilmiştir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2025). İstanbul, her üç tabloda da ilk sırada yer almaktadır. Netice itibarıyla araştırmanın örneklemini İstanbul, Ankara, Antalya, Bursa, İzmir, Sakarya, Samsun, Gaziantep ve Hatay illeri oluşturmaktadır.

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nden hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık suçlarına dair veriler elde edilmiştir. Suç sayıları her ilin nüfusu ile oranlanarak on bin kişiye düşen suç oranı elde edilmiş ve analize bu şekilde dâhil edilmiştir (İl suç sayısı/İl nüfusu*10.000). Bu doğrultuda çalışmanın bağımsız değişkeni yabancı uyruklu net göç sayısı ve yıl, bağımlı değişkenleri ise hırsızlık oranı, yağma oranı ve dolandırıcılık oranıdır.

Verilerin analizinde Jamovi yazılımının 2.5.4 versiyonu kullanılmıştır. Verilerin temel istatistiki tanımlamaları olan *ortalama*, *ortanca* ve *standart sapma* değerleri hesaplandıktan sonra değişkenler arasındaki ilişkinin yönünü saptamak için korelasyon analizi yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin (yabancı uyruklu net göç sayısı ve yıl) bağımlı değişkenler (hırsızlık oranı, yağma oranı ve dolandırıcılık oranı) üzerindeki etkisini incelemek amacıyla *çoklu doğrusal regresyon analizi* yapılmıştır. Bu analiz mala karşı suçların yabancı uyruklu göçten nasıl etkilendiğini belirlemek için yapılmıştır. Modelde tüm bağımsız değişkenler eş zamanlı olarak analize dâhil edilmiş *enter metodu* uygulanmış ve bağımlı değişkenler için ayrı ayrı analiz yapılmıştır. *Enter metodu* çoklu regresyon analizinde aşamalı yöntemle kıyasla daha fazla önerilen bir yöntemdir çünkü aşamalı yöntem şans eseri anlamlı olan değişkenlerin eklenmesine sebep olmaktadır (Sarstedt & Mooi, 2014).

Veriye ilişkin iller bazında temel istatistiki tanımlar ortaya çıkarılmıştır. Aşağıdaki Tablo 1'de Ankara, Antalya, Bursa, Gaziantep, Hatay, İstanbul, İzmir, Sakarya ve Samsun illeri için net yabancı göç, hırsızlık oranı, yağma oranı, dolandırıcılık oranına dair ortalama, ortanca ve standart sapma değerlerini içeren tanımlayıcı istatistiki değerler yer almaktadır.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistikler

İl		Net Yabancı Göç	Hırsızlık Oranı	Yağma Oranı	Dolandırıcılık Oranı
Ankara	Ortalama	9101	33.5	3.41	51.2
Antalya		15222	73.0	6.40	52.5
Bursa		9345	86.3	5.77	38.5
Gaziantep		1286	97.6	12.6	26.5
Hatay		522	51.5	5.13	29.2
İstanbul		59575	70.5	5.61	55.3
İzmir		2242	69.1	6.20	42.7
Sakarya		1350	39.7	3.59	36.8
Samsun		-427	32.0	3.68	31.5

Ankara	Ortanca	1892	26.2	3.42	49.4
Antalya		22150	72.9	6.63	45.8
Bursa		11847	82.6	5.73	32.5
Gaziantep		918	95.2	12.3	24.1
Hatay		467	51.5	4.87	26.9
İstanbul		57426	64.5	5.49	51.8
İzmir		3501	66.1	6.41	39.9
Sakarya		1409	39.8	3.51	31.7
Samsun		-277	33.4	3.40	28.9
Ankara	Standart Sapma	26537	16.8	0.392	12.8
Antalya		30056	9.22	0.745	16.1
Bursa		6403	22.9	1.70	14.6
Gaziantep		1828	12.4	2.55	7.18
Hatay		259	5.32	0.929	10.9
İstanbul		145238	15.4	0.469	11.7
İzmir		3873	9.50	1.42	11.6
Sakarya		2816	7.98	0.369	14.0
Samsun		8476	4.86	0.856	10.9

Tablo 1 incelendiğinde İstanbul ve Antalya'nın en yüksek net göç ortalamasına ve medyana sahip olduğu görülürken Samsun'un göç ortalaması göç veren tek şehir olduğunu göstermektedir. Net göçte standart sapma oranları, İstanbul ilinde daha geniş bir yelpazeye yayıldığını, Antalya ve Ankara'nın göç değişkenliğinin yüksek olduğunu fakat İstanbul'a kıyasla daha istikrarlı bir göç eğilimi olduğunu diğer illerde ise daha düşük bir sapma olduğunu ortaya koymaktadır. Suç oranları incelendiğinde hırsızlık suçunun en fazla görüldüğü illerin Gaziantep, Antalya ve Bursa olduğu, Sakarya ve Samsun illerinin en düşük hırsızlık oranına sahip olduğu görülmektedir. İstanbul'un göç oranının yüksek olmasına rağmen Gaziantep, Antalya ve Bursa'dan daha düşük seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Hırsızlık oranlarında en yüksek standart sapmanın görüldüğü ilin Bursa olduğu görülmektedir ve bu durum yıllar içinde Bursa'da hırsızlık vakalarının büyük değişimler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Yağma suçu açısından inceleme yapıldığındaysa Gaziantep ilinin en yüksek değere sahip olduğu görülürken Ankara, Sakarya ve Samsun yağma oranı en düşük olan iller olarak karşımıza çıkmaktadır. Yağma suçunun standart sapma değerleri yağma suçunun hırsızlık suçuna kıyasla daha sabit ve tutarlı olduğunu göstermektedir. Dolandırıcılık vakaları açısından tablo incelendiğinde İstanbul, Ankara ve Antalya illerinin en yüksek dolandırıcılık oranına sahip olduğu gözlenmektedir. Antalya, Bursa ve Sakarya standart sapma değerleri en yüksek olan illerdir. Gaziantep ve Samsun ise standart sapmada en düşük değerlere sahiptir.

Bulgular

Araştırmanın temel amacı belirlenen illerde yabancı uyruklu net göç sayısının suç oranları üzerinde etkisi olup olmadığını varsa nasıl bir etkisi olduğunu anlamaya çalışmaktır. Shapiro-Wilk analizi verinin normal dağılmadığını göstermektedir ($p < 0.01$). Net yabancı göç sayısı değişkeninin mala karşı suçlar üzerindeki etkisi ve değişkenler arasındaki ilişki saptanmıştır. Bu amaçla ilk olarak korelasyon analizi yapılmıştır (Tablo 2). Yapılan korelasyon analizine göre net göç ile hırsızlık oranı arasında zayıf pozitif bir ilişki vardır (Spearman's rho = 0.315) ve bu ilişki istatistiki olarak anlamlıdır ($P = 0.020 < 0.05$). Net yabancı göç ile yağma arasındaki korelasyon analizi zayıf bir ilişkiyi göstermekte olup (Spearman's rho = 0.035) istatistiki olarak anlamlı değildir ($P = 0.802 > 0.05$). Net yabancı göç ile dolandırıcılık oranı arasında ise çok zayıf negatif bir ilişki vardır (Spearman's rho = -0.047) ancak bu ilişki istatistiki olarak anlamlı değildir ($P = 0.898 > 0.05$).

Tablo 2: Korelasyon Analizi

		Net Yabancı Göç	Hırsızlık Oranı	Yağma Oranı	Dolandırıcılık Oranı
Net Yabancı Göç	Spearman's rho	—			
	df	—			
	p-value	—			
Hırsızlık Oranı	Spearman's rho	0.315	—		
	df	52	—		
	p-value	0.0256	—		
Yağma Oranı	Spearman's rho	0.035	0.824	—	
	df	52	52	—	
	p-value	0.856	<.001	—	
Dolandırıcılık Oranı	Spearman's rho	-0.047	0.028	0.142	—
	df	52	52	52	—
	p-value	0.898	0.972	0.718	—

Bağımsız gruplar arasındaki farkları test etmek amacıyla Kruskal-Wallis analizi yapılmıştır (Tablo 3). Hırsızlık oranı, yağma oranı ve dolandırıcılık oranı değişkenleri arasında şehirler bazında anlamlı farklar olup olmadığını anlaşılmaya çalışılmıştır. Kruskal-Wallis analizi iller arasında hırsızlık oranlarına dair anlamlı bir fark bulmuştur ($\chi^2 = 42.62$, $df = 8$, $p < 0.001$). Benzer şekilde, yağma oranları açısından yapılan Kruskal-Wallis analizi de anlamlı bir fark ortaya koymuştur ($\chi^2 = 40.55$, $df = 8$, $p < 0.001$). Dolandırıcılık oranları için yapılan Kruskal-Wallis analizi de anlamlı bir fark bulmuş olup ($\chi^2 = 24.87$, $df = 8$, $p = 0.002$), bu da şehirler arasında dolandırıcılık oranlarının belirgin şekilde farklılaştığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık oranları gibi suç türlerinde şehirler arasında anlamlı farklılıklar bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Kruskal-Wallis Analizi

	χ^2	df	p	ϵ^2
Hırsızlık Oranı	42.62	8	<.001	0.804
Yağma Oranı	40.55	8	<.001	0.765
Dolandırıcılık Oranı	24.87	8	0.002	0.469

Korelasyon analizi ile net yabancı göç ve mala karşı suçlar arasındaki ilişkinin derecesi ve yönü belirlenmiş olsa da bu ilişkinin ayrıntılarını anlayabilmek için ve tahminlerde bulunabilmek için regresyon analizi yapılması gerekmektedir. Bu sayede bağımlı değişken olan suç oranlarının bağımsız değişken olan net göç ile nasıl bir etkileşime girdiği anlaşılabilecektir. Bu doğrultuda doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan doğrusal regresyon analizinin sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: Regresyon

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Katsayı (β)	Standart Hata	t-değeri	p-değeri	R-kare
Hırsızlık Oranı	Net Yabancı Göç	8.00e-5	6.96e-5	1.15	0.256	0.0247
Hırsızlık Oranı	Yıl	-0.400	2.04	-0.196	0.845	7.41e-4
Yağma Oranı	Net Göç	-1.47e-6	8.08e-6	-0.182	0.856	6.36e-4
Yağma Oranı	Yıl	0.430	0.226	1.90	0.063	0.0650
Dolandırıcılık Oranı	Net Göç	5.47e-6	4.25e-5	0.128	0.898	3.17e-4
Dolandırıcılık Oranı	Yıl	6.06	0.897	6.76	<.001	0.468

Hırsızlık oranına ilişkin analizde net yabancı göç bağımsız değişkeninin hırsızlık oranı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir ($p = 0.256$). Katsayısı 8.00e-5 (8.00×10^{-5}) olarak hesaplanmış olup standart hata değeri 6.96e-5 (6.96×10^{-5}) olarak bulunmuştur. Net yabancı göçteki her birimlik artışın hırsızlık oranını çok küçük bir oranda artırdığı görülmektedir. Ancak bu artış p değeri 0.256 olduğu için ve standart hata değerinin yüksekliğinden dolayı istatistiksel olarak anlamlı değildir. Ayrıca R^2 değeri 0.0247 olarak hesaplanmış olup modelin hırsızlık oranındaki değişimin yalnızca %2.47'sini açıkladığı görülmektedir böylece modelin hırsızlık oranını açıklamada çok zayıf bir açıklayıcılığa sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Aynı zamanda yıl bağımsız değişkeninin de hırsızlık oranı bağımlı değişkeni üzerindeki etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p = 0.845$). Yıl değişkeninin katsayısı -0.400 olarak hesaplanmıştır ve bu değer de yıldaki değişimlerin hırsızlık oranında küçük bir azalmaya sebep olduğunu gösterse de istatistiksel olarak anlamlı olmaması nedeniyle bu azalmanın tesadüfi ol-

duğu düşünülmektedir. Yıl değişkeninin hırsızlık oranı üzerindeki etkisinin analiz edildiği modelde R^2 değeri $7.41e-4$ (7.41×10^{-4}) olarak hesaplanmış olup, modelin hırsızlık oranındaki değişimi açıklama gücü çok zayıftır.

Yağma oranına ilişkin yapılan regresyon analizi sonuçları net göç bağımsız değişkeninin yağma oranı üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığını göstermektedir ($p = 0.856$). Katsayısı $-1.47e-6$ (-1.47×10^{-6}), standart hata değeri $8.08e-6$ (8.08×10^{-6}) olarak hesaplanmıştır. Net göçteki değişimlerin yağma oranı üzerinde çok küçük bir etkisi olduğu düşünülse de $p=0.856$ olduğundan bu etki de anlamlı değildir. R^2 değeri $6.36e-4$ (6.36×10^{-4}) olarak hesaplanmış olup modelin yağma oranındaki değişimi açıklama gücü çok zayıftır.

Yıl bağımsız değişkeninin etkisi ise pozitif olup katsayısı 0.430 olarak hesaplanmıştır ve p değeri 0.063 olduğundan dolayı bu etki anlamlılık sınırında kalmaktadır. Bir başka deyişle zaman içerisinde yağma oranının artabileceğine ilişkin bir eğilim görünmekle beraber bu ilişkinin kesin anlamlı olup olmadığı belirlenebilmiş değildir. Standart hata değerinin 0.226 olarak hesaplanması bu tahmindeki belirsizliği göstermektedir. R^2 değeri 0.0650 olarak hesaplanmış olup modelin yağma oranındaki değişimin yalnızca %6.5'ini açıkladığını göstermektedir.

Dolandırıcılık oranına ilişkin regresyon analizi değerleri incelendiğinde net göç bağımsız değişkeninin dolandırıcılık oranı üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı görülmektedir ($p = 0.898$). Katsayısı $5.47e-6$ (5.47×10^{-6}), standart hata değeri $4.25e-5$ (4.25×10^{-5}) olarak bulunmuştur. Bu değerler net göçün dolandırıcılık oranı üzerindeki etkisinin çok küçük ve istatistiksel olarak anlamlı olmadığını göstermektedir. Ayrıca R^2 değeri $3.17e-4$ (3.17×10^{-4}) olarak hesaplanmıştır. Modelin dolandırıcılık oranındaki değişimi %0.0317 oranında açıkladığı görülmekte olup modelin dolandırıcılık oranındaki değişimin çok düşük bir kısmını açıkladığını göstermektedir.

Dolandırıcılık oranı üzerinde yıl değişkeninin etkisi ise güçlü bir şekilde anlamlı bulunmuştur ($p < 0.001$). Katsayısı 6.06 olarak hesaplanmış olup standart hata değeri 0.897'dir. Bu değerler yıl başına dolandırıcılık oranında 6.06 birimlik bir artışı işaret etmekte olup bu etki istatistiki olarak anlamlıdır. R^2 değeri 0.468 olarak hesaplanmış olup modelin dolandırıcılık oranındaki değişimi %46.8 açıklamaktadır. Analiz sonucu modelin dolandırıcılık oranını açıklama gücünün oldukça yüksek olduğunu ve yıl değişkeninin dolandırıcılık oranı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Regresyon analizi ayrıca iller arasındaki suç oranları arasındaki farkları da incelemiştir (Tablo 5). Referans il olarak İstanbul belirlenmiş ve diğer illerin

hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık oranları ile kıyaslanmıştır. Analiz sonuçlarına göre bazı iller İstanbul'a kıyasla daha yüksek ya da daha düşük suç oranlarına sahiptir. Hırsızlık açısından Tablo 5 incelendiğinde Ankara ($\beta = -34.31$, $p < 0.001$), Hatay ($\beta = -15.86$, $p = 0.045$), Sakarya ($\beta = -27.70$, $p < 0.001$) ve Samsun ($\beta = -35.31$, $p < 0.001$) İstanbul'a kıyasla daha düşük hırsızlık oranlarına sahipken, Bursa ($\beta = 18.53$, $p = 0.019$) ve Gaziantep ($\beta = 30.23$, $p < 0.001$) illerinde İstanbul'a göre daha yüksek suç oranları görülmektedir. Antalya ($p = 0.516$) ve İzmir ($p = 0.828$) illerinin suç oranları İstanbul ile anlamlı bir fark göstermemektedir.

Yağma suçu açısından Tablo 5 incelendiğinde, Ankara ($\beta = -2.23$, $p = 0.005$), Sakarya ($\beta = -2.06$, $p = 0.010$) ve Samsun ($\beta = -1.97$, $p = 0.013$) illerinde yağma oranlarının İstanbul'a kıyasla daha düşük olduğu gözlenmektedir. Bursa ($\beta = 0.13$, $p = 0.868$), Antalya ($\beta = 0.76$, $p = 0.316$), Hatay ($\beta = -0.52$, $p = 0.501$) ve İzmir ($\beta = 0.55$, $p = 0.476$) illerinde ise yağma oranları İstanbul ile anlamlı bir fark göstermemektedir. Gaziantep ($\beta = 6.99$, $p < 0.001$) ilinde ise yağma oranı anlamlı derecede daha yüksek bulunmuş ve bu da Gaziantep'te yağma suçlarının İstanbul'a kıyasla çok daha yaygın olduğunu göstermektedir.

Dolandırıcılık suçu açısından Tablo 5 incelendiğindeyse, Gaziantep ($\beta = 6.985$, $p < 0.001$) ilinde dolandırıcılık oranının İstanbul'a kıyasla anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Samsun ($\beta = -1.973$, $p = 0.013$) ilinde ise dolandırıcılık oranının İstanbul'a kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir. Diğer illerle İstanbul arasında dolandırıcılık suçu açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 5: Model Katsayıları

Predictor	Hırsızlık Oranı				Yağma Oranı				Dolandırıcılık Oranı			
	Estimate	SE	t	p	Estimate	SE	T	p	Estimate	SE	t	p
Intercept ^a	67.29	5.66	11.894	<.001	5.651	0.563	10.043	<.001	58.40	5.46	10.694	<.001
Net Yabancı Göç İli:	5.36e-5	3.76e-5	1.422	0.162	-6.76e-7	3.74e-6	-0.181	0.858	-5.28e-5	3.63e-5	-1.452	0.154
Ankara - İstanbul	-34.31	7.59	-4.522	<.001	-2.231	0.755	-2.957	0.005	-6.71	7.32	-0.917	0.364
Antalya - İstanbul	4.93	7.53	0.654	0.516	0.759	0.749	1.014	0.316	-5.07	7.27	-0.697	0.490
Bursa - İstanbul	18.53	7.59	2.442	0.019	0.126	0.754	0.167	0.868	-19.40	7.32	-2.649	0.011
Gaziantep - İstanbul	30.23	7.67	3.943	<.001	6.985	0.762	9.163	<.001	-31.86	7.40	-4.305	<.001
Hatay - İstanbul	-15.86	7.67	-2.066	0.045	-0.518	0.763	-0.679	0.501	-29.18	7.41	-3.938	<.001
İzmir - İstanbul	1.67	7.66	0.219	0.828	0.548	0.761	0.719	0.476	-15.59	7.39	-2.109	0.041
Sakarya - İstanbul	-27.70	7.67	-3.613	<.001	-2.061	0.762	-2.703	0.010	-21.55	7.40	-2.912	0.006
Samsun - İstanbul	-35.31	7.69	-4.594	<.001	-1.973	0.764	-2.582	0.013	-26.90	7.42	-3.626	<.001

^a Represents reference level

Yapılan analiz, iller arasındaki mala karşı suç oranları arasında anlamlı farklar olduğunu ortaya koymuştur. Ankara, Hatay, Sakarya ve Samsun illerindeki hırsızlık oranları İstanbul'a kıyasla daha düşük bulunurken, Gaziantep ve Bursa illeri İstanbul'a göre daha yüksek hırsızlık oranlarına sahiptir. Ankara, Sakarya ve Samsun'da yağma suç oranı İstanbul'a kıyasla daha düşükken, Gaziantep'te daha yüksektir. Dolandırıcılık Gaziantep'te İstanbul'a kıyasla daha yüksekken, Samsun'da daha düşüktür. Bütün mala karşı suç tiplerinde Samsun İstanbul'a kıyasla daha düşük suç oranlarına sahipken Gaziantep daha yüksek suç oranlarına sahiptir.

Net yabancı göçün hırsızlık oranı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı için, suç oranlarındaki farklılıkların göçle ilişkili olmadığı sonucuna varılmaktadır. Bu bulgu, suç oranlarının iller arasındaki sosyoekonomik farklılıklar, yerel yönetim politikaları, güvenlik önlemleri gibi diğer faktörlerden etkilenebileceğini ve göçün bu faktörlerden bağımsız bir etken olabileceğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Ulusötesi göçün mala karşı suçlar üzerindeki etkisinin anlaşılmasına çalışıldığı bu çalışmada yapılan regresyon analizleri mala karşı suçların tamamında net göçün etkisinin anlamlı olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuç İngiltere ve İtalya ve Amerika'da yapılan çalışmaların aksi bir durumu göstermektedir. İngiltere ve İtalya'da göçün mala karşı suç oranlarını artıran bir etkisi olurken diğer suçlarda herhangi bir etkisi olmadığı ortaya koyulmuştur (Bell vd., 2013; Bianchi vd., 2012). Amerika'da yapılan çalışmada da İtalya ve İngiltere'ye benzer olarak regresyon analizi göçün suç üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu göstermektedir (Zhang, 2018). Bununla birlikte bu çalışmanın sonuçları Türkiye'de yapılan çalışmaların çoğu ile uyumludur (Güleç Solak vd., 2019; Kayaoglu, 2022; Kızmaz, 2018). Benzer sonuçların yer aldığı ve 30 OECD ülkesinin verilerinin analiz edildiği bir araştırmanın bulguları göçmen sayısındaki artış ile herhangi bir suç türünün artışı arasında bir ilişki olduğuna ilişkin istatistiksel kanıt bulunamadığını ortaya koymaktadır (Tufail vd., 2022).

Dünya'daki mültecilerin büyük çoğunluğuna ev sahipliği yapan bir ülke olan Türkiye, son yıllarda artan dış göçten dolayı suç oranlarının yükseldiğine dair çeşitli söylemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Nüfusun en fazla olduğu ve dış göç sayısı birinci sırada olan İstanbul dahil olmak üzere Türkiye'nin farklı bölgelerinden 9 ilin net yabancı göç sayısı ve hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık olmak üzere mala karşı suç oranlarının korelasyon ve regresyon analizleri sonucunda net göçün mala karşı suçlar üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı

anlaşılmaktadır. Martinez ve Lee'nin de bahsettiği gibi yaygın olan kanaatin aksine göçmen grupları yerli halktan çok daha düşük suç oranlarına sahiptir (Martinez & Lee, 2000). Türkiye'de Suriyelilerin gelişinden sonra yapılan çalışmalarda (Döner, 2016; Erdoğan & Ünver, 2015; Göç, 2023; Karasu, 2018; Memiş, 2015; Özdemir & Öner-Özkan, 2016; Öztürk, 2020; Taştan vd., 2017) ulusötesi göçün suç oranlarını artırdığına ve yaşanılan kentin daha az güvenli olduğuna ilişkin yerli halk algısına rağmen yapılan analiz, ulusötesi göçün mala karşı suçlarda herhangi bir etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır.

Suç oranlarındaki değişimin elbette ki tek bir değişken ile açıklanması toplumsal dinamiklerin karmaşıklığı göz önüne alındığında yeterli görünmeyebilir. Fakat göçün suçu artırdığına ilişkin söylemlerin arka planının anlaşılması için yıllara göre göç ve suç verileri arasındaki etkileşimin incelenmesi öncelikli görünmektedir. Bu çalışmada amaç suç sebeplerini anlamaya çalışmaktan ziyade ulusötesi göçün suç oluşumuna etkisini analiz etmektir.

Bu çalışmanın sonuçları net yabancı göç ile mala karşı suç oranları arasında doğrudan bir ilişki olmadığını göstermektedir. Net yabancı göçün suç oranları üzerindeki etkisinin zayıf olması ekonomik, sosyal, güvenlik vb. diğer faktörlerin suç davranışlarını daha güçlü bir şekilde etkilediğini düşündürmektedir. İstanbul'a kıyasla diğer illerde suç oranlarının belirgin şekilde düşük ya da yüksek olması suç oranlarının yalnızca ulusötesi göçle açıklanamayacağını yerel dinamiklerin önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Elde edilen bulgular, ulusötesi göçün suç oranlarını artırdığına ilişkin önyargıları içeren yaygın kanaati doğrulamamaktadır. Türkiye'de yerli halkın Suriyeli mültecilerin suçluluğuna ilişkin algılamalarının gerçeği yansıtmadığı yapılan analiz neticesinde ortaya koyulmuştur. Suç oranlarının göçmen sayısının artışından ziyade diğer sosyo-ekonomik faktörlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışma, yalnızca dokuz büyükşehir ile sınırlı kalmış ve mala karşı suçlar üzerinde yoğunlaşmıştır. Gelecekte, daha geniş bir şehir örneğiyle ve farklı suç türleriyle yapılan araştırmalar, şehirler arasındaki suç oranlarının daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır. Gelecekte yapılacak araştırmalara eğitim seviyesi, işsizlik oranı gibi değişkenlerin dâhil edilmesi suç oranlarını açıklama gücünü artırabilir.

Kaynakça

- Akbulut-Yuksel, M., Mocan, N., Tumen, S. ve Turan, B. (2024). The crime effect of refugees. *Journal of Policy Analysis and Management*, 43(2), 472-508.
- Alpman, P. (2018). Suç, göç ve kimlik: suç teorilerinde göç olgusu. *Journal of Turkish Studies*, 13, 143-158. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14098>
- Arslan, T. ve Taş, B. (2022). Türkiye'de uluslararası göç-suç ilişkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10(1).
- Avaner, T. ve Ocaklı, L. (2023). An evaluation on urban security and irregular migration: Xenophobia and fear of crime in Izmir. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13. <https://doi.org/10.18074/ckuiibfd.1342974>
- Bell, B., Fasani, F. ve Machin, S. (2013). Crime and immigration: Evidence from large immigrant waves. *The Review of Economics and Statistics*, 95(4), 1278-1290. https://doi.org/10.1162/REST_a_00337
- Bianchi, M., Buonanno, P. ve Pinotti, P. (2012). Do immigrants cause crime? *Journal of the European Economic Association*, 10(6), 1318-1347. <https://doi.org/10.1111/j.1542-4774.2012.01085.x>
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2024). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Cömertler, N. ve Kar, M. (2007). Türkiye'de suç oranının sosyo-ekonomik belirleyicileri: Yatay kesit analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62(2), 37-37.
- Delice, M. ve Yaşar, M. (2014). Göç ve şiddet suçları ilişkisinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 44.
- Dinovitzer, R., Hagan, J. ve Levi, R. (2009). Immigration and youthful illegalities in a global edge city. *Social Forces - SOC FORCES*, 88. <https://doi.org/10.1353/sof.0.0229>
- Doğan, F. İ. (2024). Socioeconomic, migration, and political upheaval factors in crime: Applying the social disorganization theory in Turkey. *Sociology Compass*, 18(11), e70012. <https://doi.org/10.1111/soc4.70012>
- Döner, H. (2016). *Suriyeli göçmenlerle yaşanan sorunlar üzerine sosyolojik bir araştırma: Hatay ili örneği* [Yüksek Lisans]. Fırat Üniversitesi.
- Erdoğan, M. M. ve Ünver, C. (2015). *Türk iş dünyasının Türkiye'deki Suriyeliler konusundaki görüş, beklenti ve önerileri*. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.
- Göç, E. (2023). Geçici koruma kapsamında bulunanların suç oranlarına dair algı araştırması: Çankırı ili örneği. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi*. <https://doi.org/10.12981/mahder.1308509>
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2025). *Geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin ilk 10 ile göre dağılımı*. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>
- Güçlüten, Ç. ve Cereci, S. (2021). Uluslararası göç temelinde göçmen ve suç ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 22-35.
- Güleç Solak, Kurt, H. K. ve Göçen, P. (2019). Kentsel güvenlik ve suç çerçevesinde göçmenler fail mi? mağdur mu? İstatistikler üzerinden bir analiz. İçinde Ö. Özbek (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar*. İksad.
- Karasu, M. A. (2018). Suç korkusu, göç ve Suriyeli sığınmacılar: Şanlıurfa örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), Article 3.

- Kaşlı, E. (2022). "Göç ve suç" yerine "yabancı suçluluğu" üzerine kavramsal bir tartışma. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), Article 1. <https://doi.org/10.38122/ased.61.2>
- Kayaoglu, A. (2022). Do refugees cause crime? *World Development*, 154, 105858. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2022.105858>
- Kızmaz, Z. (2018). Suriyeli sığınmacılar: Güvenlik kaygıları ve suç. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), Article 2.
- Kirdar, M. G., Cruz, I. L. ve Turkum, B. (2021). The effect of 3.6 million refugees on crime. *Koç University-TUSIAD Economic Research Forum Working Papers*, Article 2113. <https://ideas.repec.org/p/koc/wpaper/2113.html>
- Kizmaz, Z. (2018). Göç ve suç arasında bir ilişki var mı?: Bütüncül Bir Bakış.
- Kubrin, C. E. ve Wo, J. C. (2016). Social disorganization theory's greatest challenge. İçinde A. R. Piquero (Ed.), *The Handbook of Criminological Theory*. John Wiley & Sons.
- Martinez, R. ve Lee, M. T. (2000). On immigration and crime. *Criminal Justice*, 1(1), 485-524.
- Mears, D. P. (2002). Immigration and crime: What's the connection? *Federal Sentencing Reporter*, 14(5), 284-288. <https://doi.org/10.1525/fsr.2002.14.5.284>
- Memiş, H. (2015). İç savaş nedeniyle Kilis'te yaşayan Suriyelilerin oluşturduğu sosyo-ekonomik algılar üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 100-114.
- Merton, R. K. (1938). Social structure and anomie. *American Sociological Review*, 3(5), 672-682. <https://doi.org/10.2307/2084686>
- Özdemir, F. ve Öner-Özkan, B. (2016). Social representations of social media users toward Syrian refugees in Turkey. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 4(8), 227-244. <https://doi.org/10.7816/nesne-04-08-04>
- Öztürk, M. (2020). Gençlerin Suriyelilere yönelik yabancı düşmanlığına (zenofobi) etki eden sosyodemografik faktörler. *TurkishStudies-SocialSciences*, 15(1), 559-576.
- Sampson, R. J. ve Bean, L. (2006). Cultural mechanisms and killing fields: A revised theory of community-level racial inequality. İçinde R. D. Peterson, L. J. Krivo, & J. Hagan (Ed.), *The Many Colors of Crime: Inequalities of Race, Ethnicity, and Crime in America* (ss. 8-36). New York University Press.
- Sarstedt, M. ve Mooi, E. (2014). *Regression Analysis* (ss. 193-233). https://doi.org/10.1007/978-3-642-53965-7_7
- Sellin, T. (1938). *Culture conflict and crime*. Social Science Research Council.
- Shaw, C. R. ve McKay, H. D. (1969). *Juvenile delinquency and urban areas*. The University of Chicago Press.
- Sutherland, E. H. (1939). *Principles of criminology*. Lippincott.
- Taştan, C., Haklı, S. Z. ve Osmanoğlu, E. (2017). *Suriyeli sığınmacılara dair tehdit algısı: Önyargılar ve gerçekler* (Polis Akademisi Yayınları).
- Thomas, W. I. ve Znaniecki, F. (1920). *The Polish peasant in Europe and America: Monograph of an immigrant group*. The Gorham Press.
- Tufail, M., Song, L., Ali, S., Wahab, S. ve Hassan, T. (2022). Does more immigration lead to more violent and property crimes? A case study of 30 selected OECD countries. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 36, 1-19. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2094437>

- TUİK. (2024a). *İl ve cinsiyete göre il/ilçe merkezi, belde/köy nüfusu ve nüfus yoğunluğu*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2024-53783>
- TUİK. (2024b). *İllere ve vatandaşlığa göre Türkiye’ye gelen ve Türkiye’den giden göç*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Goc-Istatistikleri-2023-53544>
- TUİK. (2025). *İllere ve cinsiyete göre yabancı nüfus*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuc-lari-2024-53783>
- Uslu, E., & Aksu Kargın, İ. (2022). Türk medyasında yer alan göçmenler ve suç temalı haberlere ilişkin bir inceleme görünümü. *Göç Dergisi*, 9(3), 403-422.
- Vasilijevic, Z., Svensson, R. ve Shannon, D. (2020). Immigration and crime: A time-trend analysis of self-reported crime in Sweden, 1999–2017. *Nordic Journal of Criminology*, 21(1), 1-10.
- Wadsworth, T. (2010). Is immigration responsible for the crime drop? An assessment of the influence of immigration on changes in violent crime between 1990 and 2000. *Social Science Quarterly*, 91(2), 531-553. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6237.2010.00706.x>
- Watts, R. E. (1931). The influence of population density on crime. *Journal of the American Statistical Association*, 26(173), 11-20. <https://doi.org/10.2307/2278254>
- Whyte, W. F. (1943). Social organization in the slums. *American Sociological Review*, 8(1), 34-39. <https://doi.org/10.2307/2085446>
- Yıldız, S. (2020). Suriyeli göçmenlere yönelik nefret söylemi (ss. 225-244).
- Yorulmaz, Ö. ve Giray Yakut, S. (2017). Türkiye’de suç oranını etkileyen sosyoekonomik faktörlerin incelenmesi: Path analizine dayanlı yaklaşım. *M U İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 307-322. <https://doi.org/10.14780/muiibd.329943>
- Zhang, M. (2018). *Does immigration cause crime? Evidence from the United States* [M.A., John Hopkins University]. <https://jscholarship.library.jhu.edu/server/api/core/bitstreams/e3e5d63f-0586-4253-98f6-7afbb1747c35/content>